

CZU 343.14:343.432

PARTICULARITĂȚILE AUDIERII VICTIMEI TRAFICULUI DE FIINȚE UMANE

Mariana PAVLENCU

dr. în drept, conf. univ.

Cătălina OBOROC

studenta anului IV

Tactica audierii victimei traficului de ființe umane este o temă actuală în cadrul criminalistic și procedură penală și nu în ultimul timp constituie arena de dezbateri a multor sociologi, psihologi, juriști, e.t.c. Referindu-ne nemijlocit la audierea victimelor traficului de ființe umane, putem spune că această acțiune de urmărire penală poartă un caracter personal datorită gravității infracțiunii și stării spirituale în care se află victima, deoarece este cunoscut faptul că majoritatea victimelor traficului de ființe umane au suferit o profundă criză psihologică sau chiar posibil să se afle într-o astfel de criză și în momentul audierii ei.

Aplicarea unor reguli tactice în aceste situații, face ca acțiunea ofițerului de urmărire penală să fie mai eficientă și mai promptă în aflarea adevărului. Desigur valoarea declarațiilor victimei este garantată de caracterul percepției tabloului infracțional, iar pentru ofițerul de urmărire penală, în minuțioasa sa investigație pentru aflarea adevărului, ele prezintă cel mai expresiv, cel mai plastic mod de stabilire a împrejurărilor de fapt, legate de infracțiune sau făptuitori.

Cuvinte cheie: victimă, audiere, trafic, adevăr, traumă, proces penal, scop, abuz, ex-ploatare, circumstanțe, informații, consecințe, audiere, stare.

PARTICULARITIES OF HEARING THE TRAFFIC VICTIM OF HUMAN BEINGS

Mariana PAVLENCU,

PhD, associate professor

Cătălina OBOROC

Fourth year student

The tactic of examination the victim of human trafficking is a current topic in forensics and criminal procedure and lately is the arena of debate of many sociologists, psychologists, lawyers, e.t.c. Referring directly to the hearing of victims of trafficking in human beings, we can say that this prosecution is personal due to the seriousness of the crime and the spiritual condition of the victim, as it is known that most victims of trafficking in human beings have suffered a deep psychological crisis or even possible to be in such a crisis and at the moment of hearing it. Applying tactical rules in these situations makes the prosecution's action more effective and prompt in finding out the truth. Of course, the value of the victim's statements is guaranteed by the nature of the perception of the criminal picture, and for the criminal investigation officer, in their thorough investigation to find out the truth, they present the most expressive, most plastic way of establishing factual circumstances related to crime or perpetrators.

Keywords: victim, examination, trafficking, truth, trauma, criminal purpose, abuse, exploitation, circumstances, information, consequences, hearing, condition.

Introducere. Traficul de ființe umane pentru Republica Moldova este o problemă complexă, a cărei soluționare nu trebuie amânată. Actualmente, Republica Moldova rămâne o țară de origine a traficului de ființe umane. De asemenea, deși într-o măsură mai mică, Republica Moldova este o țară de tranzit al victimelor traficului de ființe umane

din țările ex-sovietice către statele europene. De multe ori sunt înregistrate cazuri de trafic în scopul prelevării de organe și țesuturi. În majoritatea cazurilor, cu regret, victime ale traficului devin persoane private, iar victime ale traficului în scopul exploatării prin cerșit devin minorii și mamele cu copii. Majoritatea victimelor traficului de ființe umane este re-

prezentată de populația pauperizată de la sate, cel mai frecvent – deținerii fără profesie și fără loc de muncă, inclusiv de persoanele victime ale violenței în familie.

Scopul principal al articolului constă în analiza tacticii audierii victimei traficului de ființe umane, stabilirea celor mai eficiente metode de aflare a adevărului pe cazul examinat, precum și examinarea tacticii audierii victimelor traficului de ființe umane, procedeele de asistență și reintegrare a victimelor traficului de ființe umane.

Materiale și metode aplicate. În procesul realizării studiului dat au fost utilizate următoarele metode de cercetare științifică: analiza sistemică, analiza logică, analiza comparativă, sinteza și clasificarea. Materialele folosite sunt: doctrina juridică națională și internațională, literatura de specialitate, legislația națională și internațională cât și publicațiile savanților din domeniu.

Rezultate obținute și discuții. De cele mai dese ori victimele traficului de ființe umane sunt persoanele supuse la violență, abuzuri de autoritate sau la amenințări ce au stat la baza procesului ce a dus la exploatarea lor sexuală, sau persoanele care au fost înșelate de traficant și au crezut că au un contract de muncă atrăgător, fără legătură cu comerțul sexual, sau persoanele care sunt conștiente de adevăratele intenții ale traficantilor și care au consimțit anterior la această exploatare sexuală datorită situației lor vulnerabile (psihică, socială, economică, familială, afectivă).

Traficul de persoane are consecințe deosebit de grave (materiale și morale) pentru victime, consecințe de care nu se ține cont în cursul urmăririi penale împotriva traficantilor.

Transformările de natură imaterială, schimbările petrecute în plan psihic, în memoria victimei, nu pot fi relevate fără stăpânirea de către organele de urmărire penală, a unor cunoștințe de tactică criminalistică, psihologie judiciară și din sfera investigației de natură criminologică [1, p. 14].

Tactica criminalistică, sprijinită pe elemente de psihologie judiciară, vine să ajute actul de justiție, prin descifrarea cauzelor indi-

viduale ale unor manifestări umane, precum și a factorilor implicați în declanșarea unor procese psihice ale victimelor, învinuitorilor sau martorilor care vor duce la rezolvarea cu succes a cazului penal [2, p. 388].

Respectarea regulilor tactice criminalistice oferă garanția desfășurării audierii acestei categorii de victime într-un cadru legal, optim obținerii unor declarații sincere și complete, care să servească real la aflarea adevărului.

Dacă luăm în considerare poziția procesuală și interesele unora dintre participanți, sau personalitatea lor, acest lucru nu este însă întotdeauna ușor de realizat. Procedeele tactice, aplicate în audierea persoanelor în procesul penal, nu pot fi supuse unor legități fixe, sau încadrate în șabloane. Ele reprezintă rezultatul generalizării științifice, a experienței pozitive acumulate de organul de urmărire penală și pot fi, cel mult, aplicate ca procedeu care are caracterul unei recomandări sau al unui model [4, p. 298].

Aceasta, cu atât mai mult, în cazul victimei caracterizate printr-un proces psihologic deosebit în formarea declarațiilor și marcată de interesul său, de capacitatea de recepționare a informațiilor, de selectivitatea sa psihică și, nu în ultimul rând, de factori obiectivi și subiectivi de distorsiune care influențează direct modul de recepționare, mai ales în momentul unei agresiuni sexuale.

Complexitatea acestui proces este accentuată și de necesitatea descifrării relației victimă-traficant, cu posibile consecințe în clarificarea sau conturarea unor elemente constitutive ale infracțiunii, mai ales în ceea ce privește identificarea traficantului.

În situația specială a victimei traficate, percepția și memorarea se fac pe fondul unor intense tulburări afective care explică lacunele din declarații și prezentarea inconștient denaturată a celor percepute. Fenomenele de iluzie și de sugestie, efectul „halo”, experiența anterioară, vizibilitatea, audibilitatea și durata percepției sunt câțiva factori din multitudinea celor care produc erori sau alterează perceperea actului infracțional și care trebuie luați în considerare de organul ce investighează cauza.

Măiestria ofițerului de urmărire penală în aplicarea procedeele tactice de audiere, abilitatea sa profesională, ca și experiența sa pe tărâm psihologic, condiționează obținerea unor declarații apropiate de realitatea obiectivă [5, p.390]. Desigur, în folosirea modalităților tactice ofițerul de urmărire penală nu trebuie să neglijeze nici o clipă respectarea principiului legalității garantat prin Constituție.

Victima traficului de ființe umane are calitatea de parte vătămată în procesul penal, ca persoană care a suferit prin fapta penală o vătămare fizică, morală sau materială. Încă din acest moment victima trebuie să beneficieze de asistență de specialitate, juridică, medicală sau psihologică, pentru a putea fi informată și a face față rigorilor impuse de urmărirea penală.

Încă din acest moment se impune crearea unui climat în care persoana intervievată începe să aibă încredere în personalul cu care intră în relații și în deplina integritate profesională a acestuia. Comunicarea empatică implică abilități specifice, ce pot fi dobândite de ofițerii de urmărire penală doar în cadrul unei formări profesionale continue și multilaterale, în deplină colaborare cu alte entități implicate (medicul, psihologul, asistentul social etc.).

În măsura în care victima a fost audiată, cu respectarea formelor cerute pentru ascultarea martorilor, declarația sa constituie un mijloc de probă și poate fi folosită la aflarea adevărului, în măsura în care se coroborează cu celelalte probe ale cauzei.

În ce privește transformarea victimei în „martor”, trebuie luate în considerație anumite aspecte, în următoarea ordine a priorităților: intrarea în contact psihologic cu victima și acordarea unui timp de gândire; obținerea declarațiilor; dacă declarațiile victimei includ informații despre abuzuri sexuale și/sau fizice recente, se va dispune imediat, cu permisiunea victimei, o analiză medico-legală sau criminalistică a urmelor acestor abuzuri.

Din experiența cazurilor de trafic de persoane s-a constatat, că victimele nu vor depune mărturii atâta timp cât ofițerul de urmărire penală nu încearcă să rezolve următoarele

probleme: siguranța lor și a familiilor lor; excluderea scurgerii informației privind implicarea lor în prostituție, excluderea obligației de a depune mărturii în prezența traficantului sau a complicilor lui. Aceste momente ofițerul, de urmărire penală urmează să le conștientizeze și să le soluționeze adecvat situației [6].

La efectuarea *audierii victimei traficului de ființe umane* este necesar de a se asigura ca acest procedeu probatoriu să nu afecteze securitatea victimei și starea emoțională a acesteia. În acest aspect, în prealabil se evoluează riscurile la care poate fi supusă victima în cadrul audierii. Riscurile pot ține atât de la propriile trăiri ale victimei, cât și de faptul că audierea poate afecta statutul persoanei în comunitate. Astfel, este necesar de a constata opinia victimei vizavi de audierea respectivă.

Pregătirea audierii victimei traficului de ființe umane este o activitate absolut necesară, care se cere efectuată în toate împrejurările, indiferent de gradul de dificultate al cauzei și care trebuie dirijată în direcții tipice oricărei audieri, începând cu aceea a martorului [7, p.380].

Stabilirea persoanelor ce trebuie audiate în calitate de parte vătămată, parte civilă ori parte civilmente responsabilă, a problemelor ce vor fi lămurite prin audiere, a datelor și a probelor ce vor fi folosite în audiere, precum și a ordinii folosirii lor presupune studierea materialului cauzei.

Studierea materialelor cauzei, organul de urmărire penală trebuie să stabilească dacă persoanele pot avea calitatea procesuală de parte vătămată, de parte civilă ori de parte civilmente responsabilă în procesul penal, precum și temeiul acestei calități.

Studierea dosarului nu se rezumă însă numai la aspectele menționate. Aceasta presupune o aprofundare a tuturor datelor, informațiilor existente în caz, a altor materiale cu caracter probator, inclusiv o eventuală documentare, în vederea elucidării unor aspecte de ordin tehnic, care ies din cadrul judiciar, dar care pot servi indirect elucidării unor împrejurări ale cauzei.

Cunoașterea persoanelor ce urmează a

fi audiate, constituie o altă cerință tactică a pregătirii audierii. Organul de urmărire penală trebuie să manifeste o preocupare deosebită pentru cunoașterea personalității și a trăsăturilor psihice specifice părților ce urmează a fi audiate.

Întocmirea planului de audiere, dacă situația o impune. Teoretic întocmirea planului în vederea audierii vizează problemele ce urmează a fi lămurite prin audierea părții vătămate, materialul probator ce va fi folosit în timpul audierii și ordinea în care va fi folosit acesta [8, p.99]. Conținutul concret al planului de audiere diferă de la caz la caz.

De regulă, audierea propriu zisă victimei traficului de ființe umane parcurge câteva etape. Fiecare etapă conține anumite riscuri care trebuie luate în considerație și aplicate ca măsuri de precauție.

Etapa I. Stabilirea contactului. Pornind de la faptul că în multe cazuri victima se poate afla sub controlul traficantilor, fie audierea la domiciliu sau la serviciu poate fi observată de alte persoane, contactul cu aceasta poate fi stabilit prin intermediul unor organizații cunoscute de către victimă. Cu cât mai mult timp a trecut de la momentul ultimului contact cu traficantii și audierea propriu-zisă, cu atât mai mult victima o să se simtă în siguranță și va relata detaliile cunoscute.

Etapa II. Determinarea timpului și locului efectuării audierii. Victimele pot fi frustrate de audierea acestora în condiții în care acest fapt poate deveni cunoscut și altor persoane. În aceste împrejurări audierea trebuie efectuată în condiții de securitate, izolare și confidențialitate. În multe cazuri, organizațiile neguvernamentale pot oferi spațiu pentru audierea victimei. Audierea nu poate avea loc în prezența altor persoane, îndeosebi a copiilor. Articolul 106 CPP RM stabilește că martorul (victima – I.D.) se audiază la locul desfășurării urmăririi penale sau cercetării judecătorești [9]. În caz de necesitate, acesta poate fi audiat la locul aflării lui.

Ofițerul de urmărire penală sau, după caz, procurorul va menționa în procesul-verbal de audiere a victimei despre locul efectu-

ării audierii, inclusiv despre necesitatea audierii victimei în asemenea condiții. Până la audiere și în timpul audierii victima trebuie să dispună de posibilitatea de a solicita transferarea timpului și locului audierii pentru o altă perioadă într-un loc comod pentru ea. Planificarea audierii trebuie să reiasă dintr-o agendă reală, deoarece una prea încărcată nu este practică și poate afecta calitatea audierii. Audierea nu trebuie să dureze în timp. Articolul 107 CPP RM stabilește că audierea se face, de regulă, în timpul zilei. În cazuri excepționale audierea poate fi efectuată în timpul nopții, cu indicarea motivelor în procesul-verbal respectiv. Durata audierii neîntrerupte nu poate depăși 4 ore, iar durata generală, în aceeași zi, nu poate depăși 8 ore [9].

Totuși, la momentul determinării timpului și locului audierii victimei traficului de ființe umane este necesar de a lua în considerație și faptul că audierea nu trebuie să dureze prea mult timp. Cu cât mai confortabil se simte victima, cu atât mai mare este probabilitatea că ea va relata informația concludentă pentru cauza penală urmărită. La planificarea audierii este necesar de a constata de cât timp dispune victima, dacă sunt necesare anumite acte care ar justifica absența acesteia de la serviciu, domiciliu etc.

Persoana se citează la adresa unde locuiește, iar dacă aceasta nu este cunoscută, la adresa locului său de muncă prin serviciul de personal al instituției unde lucrează [9, art.238 CPP]. Dacă persoana citată nu se află acasă, agentul înmânează citația soțului unei rude sau oricărei alte persoane care locuiește cu ea, ori care în mod obișnuit îi recepționează corespondența [9, art.240 CPP].

Prevederile respective de citare a victimei traficului de ființe umane, de regulă, nu sunt aplicabile, dacă pot afecta situația acesteia. În asemenea situații, este recomandat de a stabili contact direct cu victima, evaluând circumstanțele de fapt în cauza respectivă.

Etapa III. Efectuarea audierii. Potrivit art.111 alin. (2) CPP RM, audierea părții vătămate se face conform dispozițiilor ce se referă la declarațiile și audierile martorului. Victi-

ma unei infracțiuni de trafic de ființe umane se deosebește de un simplu martor și, în cadrul audierii, beneficiază nu doar de modalități speciale de protecție, dar și de asistență. În cazurile de trafic, de regulă, față de victimă trebuie aplicate reguli speciale de audiere, ținându-se seama de recomandările formulate în acest sens pe plan internațional și european [9, art.110-art.111 CPP RM].

Audierea victimei trebuie efectuată în așa mod ca să nu afecteze starea emoțională a acesteia. În situația când ofițerul de urmărire penală sau procurorul au idei preconcepute privind trecutul victimei, caracterul acesteia, rolul ei în tot ce s-a întâmplat, riscă să nu obțină informația necesară în cauza penală concretă.

Este important de a determina în prealabil cercul de întrebări adresate victimei. Fiecare cauză penală dispune de particularitățile sale, ca și fiecare victimă care solicită o atitudine individuală. Din aceste considerente, eficiența audierii depinde de capacitățile ofițerului de urmărire penală ale procurorului sau ale judecătorului de a asculta și interpreta informația. Cu toate că aceștia sunt chemați de a exprima înțelegere și îngrijorare, unele victime pot arăta nemulțumite când față de ele se exprimă compasiune [10, p. 352].

La audierea victimei este necesar să se asigure excluderea revictimizării acesteia. De asemenea, este necesar să se asigure condiții adecvate pentru a desfășura audierea într-o manieră care să permită obținerea unor probe concludente și utile. În acest aspect, persoana care efectuează audierea trebuie să manifeste respect și profesionalism. De regulă, la audierea victimei este necesar de a utiliza un limbaj clar, cotidian pentru victimă.

La audierea în cadrul urmăririi victima trebuie convinsă că în asemenea gen de infracțiuni au importanță și anumite detalii din propria viață, trecutul și mediul din care ea provine, aceasta fiind o parte esențială a materialului probator. Victima trebuie informată că asemenea detalii vor fi evaluate și de către avocații traficantilor. În cazul în care ea nu va relata adevărul din diferite motive (frică, ură,

răzbunare), aceasta se va descoperi și va prejudicia procesul. Victimei trebuie să i se explice că în cadrul procesului judiciar avocații traficantilor vor încerca să pună la îndoială credibilitatea acesteia. Cu cât mai multe detalii vor fi analizate la audierea victimei, cu atât mai puțin dificil îi va fi ei când va da răspunsuri la confruntări sau la examinarea cauzei în instanță.

Înainte de audiere, victima trebuie informată cu privire la faptul că poate oricând să solicite clarificări cu privire la anumite întrebări ori să declare că nu a înțeles întrebarea; de asemenea, ea trebuie informată că unele întrebări îi pot provoca amintiri dureroase. Nu în toate cazurile se memorizează detalii, așa că este firesc ca unele detalii să fie uitate. Victima trebuie să cunoască că poate cere pauze pentru a-și aminti unele împrejurări, fie ca să se odihnească, fie să ceară întreruperea audierii, dacă starea emoțională nu-i permit aceasta [13, p. 79].

La audierea propriu-zisă a victimei un factor esențial este stabilirea contactului psihologic cu aceasta. Cu alte cuvinte, victima trebuie să dorească și să poată reda împrejurările pe care le cunoaște. Astfel, procurorul sau ofițerul de urmărire penală trebuie să trezească interesul spre comunicarea mărturiilor veridice. Victima trebuie să dorească a depune mărturii veridice și să înțeleagă inutilitatea mărturiilor false. Ea trebuie lăsată să expună liber evenimentele într-o manieră spontană, fără a o întrerupe. Procurorul și judecătorul trebuie să se abțină de la întrerupere pentru a pune întrebări. La o expunere liberă pot fi obținute cele mai veridice probe. Dacă victima dorește să-și amintească anumite împrejurări, sau dacă și-a amintit ceva neplăcut, poate fi improvizată o pauză, care trebuie administrată de către judecător, procuror sau ofițerul de urmărire penală. Pornind de la faptul că traficul de ființe umane se deosebește de alte infracțiuni prin durata sa, este posibil ca victima să nu-și amintească anumite împrejurări. În asemenea situații, este recomandată audierea repetată a victimei în cadrul urmăririi. Atât în cadrul urmăririi, cât și în cadrul judecării, au-

dierea poate fi divizată în mai multe secțiuni, în funcție de etapele traficului; astfel, victima își poate reaminti mai ușor circumstanțele cauzei [13, p. 84].

Expunerea liberă este urmată de întrebările puse de către procuror sau ofițerul de urmărire penală. Este important ca întrebările să fie clare, fără construcții gramaticale dificile sau prin utilizarea unor termeni necunoscuți victimei. Totul trebuie să fie calm și să provoace victimei un sentiment de amabilitate. Este exclus de a utiliza argouri sau expresii ironice. Persoanele care efectuează audierea pot utiliza repere de orientare pentru a plasa în timp pe cât se poate de adecvat toate evenimentele. Acest fapt va fi important pentru precizarea circumstanțelor și pentru evitarea situațiilor când apărarea traficantilor va încerca să pună la îndoială credibilitatea declarațiilor victimelor. Trebuie să se țină cont de faptul că verificarea probelor obținute prin audiere se efectuează mai puțin dificil în situația în care cronologia evenimentelor este pe cât se poate de exactă. Este necesar ca victima să decidă în ce mod dorește să plaseze evenimentele.

Important este de a nu-i oferi victimei răspunsuri sugerate. Se recomandă deci ca victimelor să li se propună întrebări deschise, care permit acestora să ofere mai multe informații la subiect. În cazul în care apare necesitatea de a constata unele detalii importante, iar acestea nu au fost stabilite prin întrebări deschise, pot fi puse întrebări închise. Totuși, acestea trebuie puse cu precauție, pentru a evita situațiile când victimele ghicesc răspunsul.

În timpul audierii situația poate să se schimbe, fapt ce poate crea un pericol fizic sau psihologic pentru victimă. Chiar dacă inițial condițiile au fost acceptabile, în orice moment pe parcursul audierii victima poate simți un disconfort. Un comportament necivilizat determină pe o victimă să nu declare tot ce știe cu privire la faptele și împrejurările cauzei sau să refuze să răspundă la întrebări, deși este de bună-credință. [11, p. 7] Este important de a observa acest moment, luând în considerație faptul că, posibil, audierea nu se desfășoară în modul cuvenit, deoarece disconfortul victimei

atestă că ea nu este gata sau nu este în stare de a fi sinceră. Factorii care pot influența caracterul audierii pot fi diferiți: *fie factori externi* – ședința publică în instanță sau apariția unor persoane străine la audierea în cadrul urmăririi; întrebări incomode etc.; *fie factori interni* – pierderea încrederii în sine sau emoțiile victimei. În asemenea situații, este important de a urmări semnalele care permit a constata că victima nu se mai simte confortabil și dorește să întrerupă audierea. Este important pentru ofițerul de urmărire penală, procuror sau judecător de a constata motivele schimbării comportamentului. În situația când afecțiunea victimei, provocată de audiere, este evidentă, întrebările puse pot să țină de alt domeniu (de exemplu, cu referire la sănătate, timp etc.) sau audierea trebuie finisată [12, p. 273].

Este recomandabil ca audierea să fie finisată pe o notă pozitivă. Important este de a arăta că declarațiile victimei sunt utile pentru investigarea cauzei, inclusiv faptul că această informație va fi folosită la asistența altor victime.

Audierea victimelor traficului de ființe umane poate fi efectuată atât în cazurile când acestea sunt la moment victime, cât și în cazul când au fost în trecut în această calitate. De regulă, persoanele care la moment sunt victime se află într-o stare de incertitudine provocată de situația lor actuală (lucrează într-un sector ilegal, se află ilegal într-o țară, prost își cunosc drepturile, au o libertate limitată de deplasare, sunt supuse violenței fizice, psihice sau sexuale). Persoanele care în trecut au fost victime, pe lângă problemele enunțate mai sus, se confruntă cu probleme ce țin de datorii nerambursate, trăiesc sentimentul de insecuritate, sunt stigmatizate social, se dovedesc a fi vulnerabile la stresuri ca o reacție la trăirile anterioare.

Printre *principiile directorii* la audierea victimelor traficului de ființe umane putem menționa:

– Este inadmisibil de a efectua audierea cu o victimă a traficului de ființe umane dacă aceasta ar putea afecta starea acesteia într-o perspectivă de scurtă sau lungă durată;

– Până la audiere este necesar de a constata cu care riscuri este legat traficul de ființe umane, comparându-l cu cazul de față;

– Este necesar de a pune la dispoziția victimei informația privind organizațiile care acordă asistență victimelor, fără a-i da careva promisiuni imposibil de realizat;

– Persoanele implicate în audiere (interpreti, experți, psihologi ș.a.) trebuie minuțios selectate;

– Este necesar a respecta confidențialitatea privind persoana audiată;

– Acceptul persoanei de a depune declarații este substanțial. Fiecare persoană trebuie să cunoască scopul și conținutul audierii, cum va fi utilizată informația, să-și cunoască dreptul de a nu răspunde la anumite întrebări, dreptul de a cere întreruperea audierii;

– Întrebările puse victimelor trebuie identificate cu prudență, fără a afecta starea psihică a acestora;

– Este necesar de a exclude dubla victimizare a persoanei;

– Victima poate anunța despre pericolul care o paște;

– Informația obținută trebuie utilizată efectiv atât în beneficiul victimei concrete, cât și la elaborarea politicilor de prevenire și asistență a victimei [13, p. 119].

Tactica de audiere a victimei constituie unul dintre cel mai important proces în cadrul dezbaterilor judiciare, deoarece scopul și importanța declarațiilor este și reprezintă cel mai expresiv, cel mai plastic mod de stabilire a împrejurărilor de fapt, legate de infracțiune sau faptoare și tragerea la răspunderea penală a infractorului pentru fapta săvârșită în conformitate cu legea, ținând cont de faptul că victima este persoana care a fost implicată în majoritatea acțiunilor criminale a făptuitorilor și a avut de suferit în urma lor.

Un rol important în procesul de audiere a victimei traficului de ființe umane îl joacă ofițerul de urmărire penală, instanța de judecată deoarece ei trebuie să dea dovadă de un profesionalism înalt, să posede de o tactică calmă de audiere, primirea victimei într-o manieră, corectă și plină de seriozitate, să creeze un

climat psihologic favorabil și această atitudine trebuie menținută pe întreaga perioadă a audierii în proces. Acest lucru este important la audierea oricărei victime, însă acest lucru capătă nuanțe mai pronunțate în cazul victimei traficate. De aceea audierea părților în procesul penal exclude folosirea oricăror forme de violențe, amenințarea ori alte mijloace de constrângere, promisiuni sau îndemnuri.

Concluzii și recomandări. În linii generale tactica audierii victimei, se conduce după unele reguli și procedee fundamentate pe o îndelungată practică a organelor de urmărire penală, pentru ca în cele din urmă la sfârșitul procesului să ajungă la tabloul reconstituit a cauzei și aflarea adevărului.

În cadrul audierii victimei traficului de ființe umane toate detaliile sunt necesare, însă întrebările pot deveni obositoare și frustrare pentru victimă. Din experiență s-a constatat însă că, în cazul în care victimei i se spune că scopul audierii minuțioasă este de a se decide dacă declarația ei este demnă de crezut, atunci victima va coopera fără rețineri și nu se va mai simți deranjată de întrebările puse de ofițerul de urmărire penală. Totuși este esențial ca această explicație să fie însoțită de un avertisment strict de a spune de la bun început tot adevărul.

Ținând cont de faptul că, un rol deosebit în procesul de acumulare a probelor în cazurile de trafic de ființe umane îl au declarațiile victimei, ele necesită a fi întărite prin toate mijloacele prevăzute de legislația procesual – penală (aplicarea înregistrării audio și video, reconstituirea faptei etc.).

Problema privind traficul de ființe umane tinde să-și majoreze arealul de influență, mai ales în împrejurările de ordin economic, social și politic, care-l creează statului nostru probleme care, de multe ori, sunt acute și de o importanță primordială. În ultimii ani, problema respectivă a devenit una dintre cele mai esențiale, necesitând o soluționare eficientă și în cel mai scurt timp posibil, deoarece, în caz contrar, urmările acestei activități criminale „cu profituri mari și cu riscuri mici” pot solda consecințe dezastruoase și adesea fatale pen-

tru viața victimelor.

Recomandăm ca propunere ca la tactica audierii victimei traficate inclusiv și măsurile de siguranță să fie discutate permanent, de asemenea să se efectueze unele schimbări ce ar îmbunătăți tactica de audiere și protecția părților care participă la proces.

Referințe bibliografice

1. Em. Stancu, *Criminalistica - știința investigării infracțiunilor*, voi.I, Ed. Tempus, București, 1993, p. 278.
2. Em. Stancu, A.C. Moise, *Criminalistica. Elemente de tehnică și de tactică a investigării penale*, <https://www.ujmag.ro/drept/criminologie-criminalistica/criminalistica/2013/rasfoire/> (vizitat la 02.01.21).
3. Ioan Buș, *Psihologie judiciară*, Editura Învățământului, Cluj-Napoca, <https://ru.scribd.com/doc/36288875/Curs-Psihologie-Juridica> (vizitat la 19.12.20).
4. A. Ciopraga, *Criminalistica - Tratat de tactică*, Editura Gama, Iași, 1996, p.427.
5. Adelina Oana Duțu, *Psihologie judiciară*, Editura Universul Juridic, București, 2013 <https://www.ujmag.ro/drept/criminologie-criminalistica/psihologie-judiciara-1/rasfoire/> (vizitat la 21.01.21).
6. Strategia Națională de prevenire și combatere a traficului de ființe umane pentru anii 2018-2023 https://gov.md/sites/default/files/document/attachments/intr07_148.pdf (vizitat la 19.01.21).
7. Emilian Stancu, *Tratat de criminalistica*, Ediția a VI, revăzută, Editura Universul Juridic, București, 2015.
8. Aioanițoaie C., Bercheșan V., Dumitrașcu N.I., Pletea C., Sandu I.E., *Tratat de metodică criminalistică*, Editura Carpați, Craiova, 1994.
9. Codul de procedură penală al Republicii Moldova https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=96049&lang=ro (vizitat la 11.01.21).
10. N. Volonciu, *Tratat de drept procesual penal*, Vol I., Editura PAIDEIA, București, 1996, <https://www.slideshare.net/exodumuser/243309040-volonciunicola-etratatdeprocedurapenaladoc-62983818> (vizitat la 29.12.20).
11. *Aspecte penale și procesual penale*, <https://ru.scribd.com/document/210283950/as-cultarea-martorilor> (vizitat la 30.12.20).
12. Daniela Epure. *Tactica ascultării martorilor*, <https://ru.scribd.com/document/127614888/tactica-ascultarii-martorilor> (vizitat la 17.01.21).
13. Igor Dolea și Mihaela Vidaico. *Combaterea traficului de ființe umane*. https://www.unodc.org/documents/human-trafficking/Combating_Trafficking_-_Moldova.pdf (vizitat la 19.01.21).

Despre autori:

Mariana PAVLENCU,

doctor în drept, conferențiar universitar,
Academia „Ștefan cel Mare” a MAI al Republicii Moldova

e-mail: catedra@mail.ru

tel: 067366683

Cătălina OBOROC,

studenta an. IV a Facultății drept, securitate civilă și ordine publică,
Academia „Ștefan cel Mare” a MAI al RM

e-mail: katalina.munteanu@inbox.ru

tel: 069647473